

Kulturdepartementet

Särskilda arkivuppgifter på det statliga arkivområdet för Stockholms stadsarkiv, Värmlandsarkiv och Malmö stadsarkiv

Förslag: Regeringen får meddela föreskrifter om att vissa kommunala arkivmyndigheter får fullgöra arkivuppgifter avseende handlingar från statliga myndigheter och sådana organ som står under tillsyn av den statliga arkivmyndigheten, dvs. Riksarkivet.

När en kommunal arkivmyndighet fullgör sådana arkivuppgifter ska bestämmelserna i arkivlagen om den statliga arkivmyndigheten tillämpas, dock inte i fråga om tillsyn.

Den myndighet som regeringen bestämmer utövar tillsyn över sådana kommunala arkivmyndigheter när de fullgör arkivuppgifter enligt första stycket.

Bakgrund

Riksarkivet är statlig arkivmyndighet enligt arkivlagen (1990:782), arkivförordningen (1991:446) och förordningen (2009:1593) med instruktion för Riksarkivet.

Stockholms stadsarkiv och Värmlandsarkiv fullgör sedan 1990-talet vissa uppgifter på det statliga arkivområdet. Denna verksamhet regleras i förordningen (1991:447) för Stockholms stadsarkiv när det fullgör sina uppgifter som landsarkiv och förordningen (1995:183) om Värmlandsarkivs uppgifter som landsarkiv. Även Malmö stadsarkiv fullgör på grundval av ett avtal från 1993 mellan staten och Malmö stad vissa uppgifter på det statliga arkivområdet. De tre arkiven är kommunala arkivmyndigheter. Deras särskilda uppgifter omfattar arkivhandlingar från statliga myndigheter och från sådana organ som avses i 4 § 2–4 förordningen med instruktion för Riksarkivet. En förutsättning för uppgiften är att den statliga myndigheten eller organet ska ha sitt verksamhetsområde i det län som det aktuella arkivet ligger i.

I samband med att Riksarkivet den 1 januari 2010 ombildades till en sammanhållen myndighet avvecklades de sju landsarkiven som självständiga myndigheter och deras verksamheter inordnades i Riksarkivet. Det uppmärksammades då att det krävs lagstöd för att de tre kommunala arkivmyndigheterna ska kunna fullgöra uppgifter på det statliga arkivområdet (jfr 8 kap. 2 § första stycket 3 och 8 kap. 3 § första stycket regeringsformen). Riksarkivet har gett in en promemoria i vilken bl.a. redovisas en kort bakgrund till de tre kommunala arkivmyndigheternas statliga arkivuppgifter (Ku2011/1197/KA). Riksarkivet har efter dialog med dessa även gett in en skrivelse som avser myndigheternas fortsatta samverkan avseende arkivhanteringen (Ku2011/1953/KA).

Stockholms stadsarkiv förvarar nästan 40 000 hyllmeter statliga handlingar, behandlar ca 20 000 förfrågningar per år och tar fram ca 35 000 arkivhandlingar till forskarsalar per år. Stockholms stadsarkiv bedriver även tillsyn över regionala och lokala statliga myndigheter och har, vid sidan om Svenska kyrkan, ca 20 sådana tillsynsobjekt.

Värmlandsarkiv förvarar ca 8 500 hyllmeter statliga handlingar, behandlar ca 4 600 förfrågningar per år och tar fram ca 3 500 arkivhandlingar till forskarsalar per år. Värmlandsarkiv bedriver även tillsyn över regionala och lokala statliga myndigheter och har, vid sidan om Svenska kyrkan, åtta sådana tillsynsobjekt.

Malmö stadsarkiv förvarar, vårdar och tillhandahåller arkivhandlingar från regionala och lokala statliga myndigheter åt staten, förvarar ca 5 000 hyllmeter statliga handlingar och behandlar ca 5 700 förfrågningar per år. Malmö stadsarkiv tar fram ca 3 200 arkivhandlingar till forskarsalar per år.

Behovet av att de tre kommunala arkivmyndigheterna även fortsättningsvis fullgör uppgifter på det statliga arkivområdet

De uppgifter på det statliga arkivområdet som kan vara aktuella för de tre kommunala arkivmyndigheterna är att ta emot, förvara och tillhandahålla arkivhandlingar samt att utöva tillsyn över och lämna rådgivning till de myndigheter och organ de tar emot arkivhandlingar från.

En mycket omfattande verksamhet med särskilda uppgifter utförs sedan lång tid tillbaka av de tre kommunala arkivmyndigheterna och verksamheten har, enligt uppgift från Riksarkivet, fungerat väl. Den verksamhet avseende mottagande, förvaring och tillhandahållande av arkivhandlingarna som utförs av Stockholms stadsarkiv och Värmlandsarkiv bedöms av Riksarkivet inte kunna rymmas inom den egna verksamheten. Riksarkivet har också hänvisat till att det saknas lokalmässiga förutsättningar för Riksarkivet att själv bedriva denna verksamhet.

För Malmö stadsarkiv är situationen något annorlunda genom att Lunds landsarkiv under 2012 tar i anspråk nya lokaler i Arkivcentrum Syd. Där bedöms finnas såväl lokalmässiga som andra praktiska möjligheter att ta över det aktuella arkivmaterialet från Malmö. I sammanhanget bör dock även följande vägas in i bedömningen. Malmö stadsarkiv har haft de aktuella uppgifterna sedan 1903, då landsarkivet i Lund inrättades. Malmö stadsarkiv fick då rätt att behålla det statliga materialet från distriktet. Samarbetet mellan Riksarkivet och Malmö stadsarkiv har pågått under lång tid och samverkan har varit gynnsam för båda parter och för arkivarbetet i stort. Malmö stadsarkiv har i dialog med Riksarkivet också framfört önskemål om att få behålla de aktuella uppgifterna.

Ur det statliga perspektivet är bedömningen mot denna bakgrund att det finns goda skäl varför Stockholms stadsarkiv, Värmlandsarkiv och Malmö stadsarkiv även fortsättningsvis bör kunna ta emot, förvara och tillhandahålla de aktuella arkivhandlingarna.

Till skillnad från uppgifterna att ta emot, förvara och tillhandahålla de aktuella arkivhandlingarna, bör emellertid frågorna om tillsyn och rådgivning framöver hanteras av Riksarkivet. Dessa frågor bedöms nämligen i högre grad kräva enhetlighet samt gemensam styrning och ledning av verksamheten. Dessa uppgifter bör fullgöras av Riksarkivet som en del av det landsövergripande arbetet och bör därför alltså inte utföras av de tre kommunala arkivmyndigheterna.

Enligt den s.k. lokaliseringsprincipen, som kommer till uttryck i 2 kap. 1 § kommunallagen (1991:900), ska kommunala åtgärder ha anknytning till kommunens eller landstingets geografiska område eller deras medlemmar för att anses som kompetensenliga. De handlingar som nu är aktuella härrör rent geografiskt från de kommuner som respektive arkiv ansvarar för, men är i arkivlagens mening att betrakta som statliga arkiv. Undantag från lokaliseringsprincipen får dock föreskrivas i speciallagstiftning och i detta fall finns det skäl att göra detta, genom den bestämmelse som föreslås införas i arkivlagen.

Som tidigare nämnts har samtliga tre kommunala arkivmyndigheter som nu är i fråga sedan en lång tid tillbaka fullgjort uppgifter som landsarkiv på det statliga arkivområdet. De har mot denna bakgrund också dimensionerat sina verksamheter på lång sikt med utgångspunkten att fortsatt få utföra dessa. De statliga arkivuppgifterna och formerna för deras utförande är även tydligt integrerade med Malmö stads, Stockholms stads och Region Värmlands övriga verksamheter och bidrar härigenom med samordningsfördelar och förutsättningar för bättre service för arkivarbetet i stort, vilket även framförts av de tre kommunala arkivmyndigheterna i dialog med Riksarkivet.

För de tre kommunala arkivmyndigheterna och därmed också för Malmö kommun, Stockholms kommun och de kommuner som ingår i det kommunala samverkansförbundet Region Värmland innebär de statliga arkivuppgifterna även stora kompetensmässiga och logistiska värden, särskilt inom informations- och dokumenthanteringsområdet. I lösningen finns också tydliga synergieffekter och stordriftsfördelar, t.ex. avseende tillvaratagande, förvaring och vård av arkivmaterialet.

Avslutningsvis kan konstateras att det därmed också utifrån det kommunala perspektivet är angeläget att de tre aktuella kommunala arkivmyndigheterna även fortsättningsvis kan ta emot, förvara och samlat tillhandahålla respektive regions arkivhandlingar.

Behovet av föreskrifter och lagstöd

Stockholms stadsarkiv, Värmlandsarkiv och Malmö stadsarkiv behöver alltså kunna fullgöra särskilda arkivuppgifter på det statliga arkivområdet, nämligen att ta emot, förvara och tillhandahålla vissa arkivhandlingar. Uppgifterna innefattar myndighetsutövning. Vidare förutsätts att de aktuella arkiven, som är kommunala arkivmyndigheter, genom föreskrifter ges vissa befogenheter. Som nämnts ovan krävs lagstöd för sådana föreskrifter (jfr 8 kap. 2 § första stycket 3 och 8 kap. 3 § första stycket regeringsformen).

Ett normgivningsbemyndigande för regeringen bör därför införas i arkivlagen (1990:782). Innebörden av bemyndigandet bör vara att regeringen får meddela föreskrifter om att vissa kommunala arkivmyndigheter får fullgöra arkivuppgifter avseende handlingar från statliga myndigheter och från sådana organ som Riksarkivet är arkivmyndighet för, det vill säga för närvarande statliga myndigheter och sådana organ som avses i 4 § 2–4 förordningen (2009:1593) med instruktion för Riksarkivet. Enligt bemyndigandet får alltså regeringen bestämma vilka arkivuppgifter som får utföras avseende de aktuella handlingarna. Bemyndigandet omfattar även att besluta vilka kommunala arkivmyndigheter som ska få fullgöra arkivuppgifterna. När en kommunal arkivmyndighet fullgör sådana arkivuppgifter bör vidare bestämmelserna i arkivlagen om den statliga arkivmyndigheten tillämpas, dock med undantag för de bestämmelser som avser tillsyn.

Med stöd av det föreslagna bemyndigandet kan regeringen senare besluta en förordning om Stockholms stadsarkivs, Värmlandsarkivs och Malmö stadsarkivs särskilda arkivuppgifter. Förordningen bör i stort motsvara de förordningar som för närvarande gäller för Stockholms stadsarkiv och Värmlandsarkiv i fråga om de aktuella arkivhandlingarna.

Uppgifterna som får utföras av de tre arkivmyndigheterna bör, som konstaterats, begränsas till att ta emot, förvara och tillhandahålla de aktuella arkivhandlingarna. När uppgifterna begränsas på detta sätt krävs inte några särskilda regler för överklagande till Riksarkivet, eftersom de tre kommunala arkivmyndigheternas beslut endast kommer att hänföra sig till frågor om utlämnande av handlingar. Hur sådana beslut överklagas framgår av 6 kap. offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Riksarkivet ska enligt 2 § förordningen (2009:1593) med instruktion för Riksarkivet ha överinseende över den offentliga arkivverksamheten. Det bör därför finnas möjlighet för Riksarkivet att utöva tillsyn över de tre kommunala arkivmyndigheterna när det gäller deras särskilda uppgifter enligt förordningen. Normgivningsbemyndigandet föreslås därför omfatta även detta. En sådan bestämmelse tas också in i den föreslagna förordningen.

Ikraftträdande

Den föreslagna lagändringen bör träda i kraft den 1 juli 2013. Ändringen kräver inte någon övergångsbestämmelse.

Den föreslagna förordningen bör träda i kraft den 1 juli 2013. Förordningen (1991:447) för Stockholms stadsarkiv när det fullgör sina uppgifter som landsarkiv och förordningen (1995:183) om Värmlandsarkivs uppgifter som landsarkiv bör samtidigt upphöra att gälla. Några övergångsbestämmelser krävs inte.

Konsekvenser av förslaget

Riksarkivets uppgift att sköta tillsyn och rådgivning ökar något i omfattning när de tre kommunala arkivmyndigheterna inte längre fullgör några sådana uppgifter. Ökningen bedöms dock vara marginell och bör kunna rymmas inom befintliga verksamhetsmässiga och ekonomiska ramar. Ekonomiskt utrymme frigörs dessutom, eftersom Riksarkivet inte längre behöver betala andra arkiv för att sköta tillsyn och rådgivning. Förslagen bedöms således inte medföra några ökade offentliga kostnader.

Förslaget i denna promemoria bedöms inte ha någon betydelse för små och medelstora företag eller ha någon påverkan på miljön. Inte heller i övrigt bedöms förslaget ha någon påverkan på den kommunala självstyrelsen, det brottsförebyggande arbetet, för sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet, för jämställdheten mellan kvinnor och män eller för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen.

Förslag till lag om ändring i arkivlagen (1990:782)

Härigenom föreskrivs att det i arkivlagen (1990:782) ska införas en ny paragraf, 17 §, samt närmast före 17 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

	<i>Särskilda arkivuppgifter för vissa kommunala arkivmyndigheter</i>
--	--

17 §

Regeringen får meddela föreskrifter om att vissa kommunala arkivmyndigheter får fullgöra arkivuppgifter avseende handlingar från statliga myndigheter och sådana organ som står under tillsyn av den statliga arkivmyndigheten.

När en kommunal arkivmyndighet fullgör sådana uppgifter som avses i första stycket tillämpas bestämmelserna i denna lag om den statliga arkivmyndigheten. Detta gäller dock inte i fråga om tillsyn.

Den myndighet som regeringen bestämmer utövar tillsyn över sådana kommunala arkivmyndigheter när de fullgör arkivuppgifter enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2013.

Förslag till förordning om särskilda arkivuppgifter för vissa kommunala arkivmyndigheter

Regeringen föreskriver följande.

1 § Stockholms stadsarkiv får ta emot, förvara och tillhandahålla arkivhandlingar från statliga myndigheter, med undantag för sådana som lyder under Förvarsdepartementet, och från sådana organ som avses i 4 § 2–4 förordningen (2009:1593) med instruktion för Riksarkivet. Detta förutsätter att verksamhetsområdet för de statliga myndigheterna och organen utgörs av Stockholms län.

2 § Värmlandsarkiv får ta emot, förvara och tillhandahålla arkivhandlingar från statliga myndigheter, med undantag för sådana som lyder under Förvarsdepartementet, och från sådana organ som avses i 4 § 2–4 förordningen (2009:1593) med instruktion för Riksarkivet. Detta förutsätter att verksamhetsområdet för de statliga myndigheterna och organen utgörs av Värmlands län.

3 § Malmö stadsarkiv får ta emot, förvara och tillhandahålla arkivhandlingar från statliga myndigheter, med undantag för sådana som lyder under Förvarsdepartementet, och från sådana organ som avses i 4 § 2–4 förordningen (2009:1593) med instruktion för Riksarkivet. Detta förutsätter att verksamhetsområdet för de statliga myndigheterna och organen utgörs av Malmö kommun.

4 § Riksarkivet utövar tillsyn över Stockholms stadsarkiv, Värmlandsarkiv och Malmö stadsarkiv när det gäller deras arkivuppgifter enligt denna förordning.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2013, då förordningen (1991:447) för Stockholms stadsarkiv när det fullgör sina uppgifter som landsarkiv och förordningen (1995:183) om Värmlandsarkivs uppgifter som landsarkiv ska upphöra att gälla.